

ფილან: სამი ქართველი და ხუთოც
თათრი. სამი ამ აგაზაკთაგანი სოფ-
ხაშვი დაუჭერია პოლიციას და და-
ნარჩენი ხუთიც სოფ. მულანლაში.
ამათ უნახეს ნაქურდალი ნიერები.
მოთავე ამ აგაზაკებისა ყითელა ზა-
ქარია ვალიშვილი, რომელიც აღწე-
შარეულად მდგარა მებურნუთოვ-
თან.

„დოკუმენტის“ პორტალის დანართის

შუთასი, 6 თბერებადს. მცეკავე
სამი ექიმი არც შესანიშნავიო, ეთქვა
სიკელილის წინ-დღეს ექიმს პირავოდს:
წყალი, შრომა და ზომიერი სმა-ჭამა...
მერობის გამოჩენილმა ექიმმა ბოკება
სულ მთლად გააქარწყლა ავადმყოფე-
ბის წამლებით მორჩენა. მრთი თავისი
თხზულება კიდევ მონათლა ამ სახე-
ლით: „**Долой аптеку**“ (ნუ გინდათ,
მოაშორეთ აფთიაქები).

ჩეენი სასულიირთ სასწავლებლის
ზედამხედველი გ. ი. შხაგძე კი სულ
სხვა შექცეულობის არის ამ საგანგე
პმის აზრით, ჯანმრთელობისთვის არც
წყალი ყოფილა საჭირო, არც ფაზი-
კური მრომა და... ასე გასინჯეთ—
არც წმინდა ჰაერი.

ଶାଶ୍ଵତାଳୁକ୍ତରେ ଶାଶ୍ଵତାଳୁକ୍ତରେ ଦିଲ୍ଲିଯିରେ ପାଞ୍ଚମି
ଏହି ଗ୍ରେନ୍‌ଡିଲ୍ଫିଲ୍ଡରେ ଚିଲ୍ଲିଟି ପିଠାରେ ଦିଲ୍ଲିଯିରେ
ପାଞ୍ଚମିରେ ଏହିପଥିକ୍ତିରେ ଗ୍ରେନ୍‌ଡିଲ୍ଫିଲ୍ଡରେ ଦିଲ୍ଲିଯିରେ
ପାଞ୍ଚମିରେ ଏହିପଥିକ୍ତିରେ ଗ୍ରେନ୍‌ଡିଲ୍ଫିଲ୍ଡରେ ଦିଲ୍ଲିଯିରେ
ପାଞ୍ଚମିରେ ଏହିପଥିକ୍ତିରେ ଗ୍ରେନ୍‌ଡିଲ୍ଫିଲ୍ଡରେ ଦିଲ୍ଲିଯିରେ

*) შარშან პირველ მოსამზადებელ
კლასის იატავიდან კა მოზღვილი გვი
ღიც ამომძვალებელ, როდესაც მასწავლებ
ბეჭი (თლ. მატარაძე) შაგირდებს გაჰქი
თიდა უხსნიდა. ასტ.

მს ყველა კარგია; საეგადმყოფო,
რასაკირეველია, საჭიროა, მაგრამ შე
რომ მკითხოთ ჯერ კარგადმყოფ შე-
გირდებისათვის უნდა იზრუნოს, რომ
ისინი არ გახდნენ ავად.

ჩემის აზრით, თუ იმერეთის სამ-
ლვდელები დამტანხმება, უმჯობესი
იქნება მეოთხე და მესამე კლასები
საავალ-მყოფო სახლში გადაეიტანოთ
და დაცლილ ოთახებში მდგრალი მო-
სამზადებელი კლასები გავმართოთ,
ან მოსამზადებელი კლასები გადაეი-
ტანოთ ახალს სახლში. მროვის სიტყ-
ვით, ისე უნდა მოვახდოთ, რომ
ეხლანდელი მოსამზადებელი კლასე-
ბის ოთახები გავაუქმოთ, რადგან შე-
შის და ამ გვარი რამების დასწელო-
ბად თუ ვარგა, თორებ სასწავლო
ოთახებად არა.

მთელს ამ სასულიერო სასწავლე-
ბელს, საღაც ექვებას შაგირდზე მეტია,
ერთად ერთი წყლის ბოჭკა და ერთი
წყლის სასასმო (კრუტკა) აქტის. ვერ
წარმოიდგენთ ბავშვების ფაცა-ფუტს,
როდისაც ამ ბოჭკას, ყოველს დარე-

კის შემდეგ, ოთხასობით შეისვება ხასიათის სილმე და ერთი წყლის მისაღების შეტი არა აქვთ. მწყურვალე შაგირდები რვეულებში პხვევენ ქალალდებს, ახვევენ თითებზე ჩაღაც ეშმაკურად და იღებენ რამოდენიმე წევთს წყალს, რომ ცოტაც არის შაინც მოიკლან წეურვილი. ხელების ჩაყოფაც დროს ბოჭკაში ათასნაირი მტკერი სცივა, ასე რომ სტაქანზე რო ის წყალი ჩაასხათ, და გაიხედოთ ბევრნაირ რამებს დაინახავთ. ამას მიუმატეთ ის გარემოებაც, რომ შაგირდებს სახლის სახურავიდამ ჩამოასულს წვიმის წყალს ასმევენ, როდესაც წვიმიანი დღეებია. იმ ხუთასი მანეთიდამ, რომელიც ბ. ი. ვეხაძეს შარშან- ლი აათება ი აღა დაოსურიდება განა ფხულზე სამშობლურ ჩექეც მოშენ ॥

ხევის მცხოვრებობა უძლის სატრენი და იძულებულის შექმნის მიზეზი არა მარტო სიმშილი, რადგანაც ამ უკანასკნელის ხუთის წლის განმავალობაში, ერთი მეორის შემდეგ, არც ერთ წელს რიგიანი მოსავალი არ ღირსებიათ. საფიქრობელია, თუ მომავლ წლებშიაც კიდევ ერთი თრი წელიწადი ისრეოთი ცუდი მოსავალი მოვიდა, როგორიც იყო უკანასკნელი ხუთი წლის განმავალობაში, მაშინ ჩვენ უნდა მოველოდეთ უმეტესახელი ნახევარი ნაწილის ხევის მცხოვრები ვლადიკავკავის მაზრაში გადასახლებას.

სწორედ განსაცვილებელი უნდი იყოს იმ კაცისათვის, რომელმაც იცია მოხვევის ბუნებითი ხასიათი, სამშობლო ქვეყანაზედ ასე აღვილად ხელი აღების გაბეჭდი ამათგან, რომელთაც

ବୃଦ୍ଧି ୪ ମାତ୍ରାନ୍ତରକୁ ଲାଗୁ

ნაირსაც მდგომარეობა, ში არიან ამ ფაქტი უხევისა მცხოვრები, როგორ-შაც რაჭელების საშუალო გამოა-გარიშებით, ასი კომლი მეტი გადა-სახლდა ამ შემოდგომაზე ხევიღმ ვლადიკავკავის მაზრაში.

გადასახლდეთ, მაგრამ, როგორც არის ნათქვამი: უის გავეყარე და ვაის შევეყარე, — სწორედ ამ საწულებაც ისრეთი გადასახლება მოუხდათ სხვის ქვეყანაში: გადასახლებულებმა (იჯა-რით აღებულს მიწაზედ) სახლების აშენება ვეღარ დაასწრეს ზამთარსა, და უბრალო საპირულო ფარეხებში ცოლ-შეილი სიცოცო ეხოცებათ.

თუმც ამისთან ცულს მდგომარეობაში არიან, წინ-და-წინ სახლების მოუწიდებლობისაგამო, მაგრამ როგორც შექმნის, მაინც არც ერთი კუმ-

ტორია ძვირფასი თხზულება უნდა
ყოფილიყო, როგორც ზოგიერთი
მწერალინი ამტკაცებენ.

„როდესაც 1800 წ. საქართველო
რუსეთი დაეპატრონა, უწინდელი
კულტურისა მხოლოდ ცოტაოდენ
კვალი-და დარჩენილიყო და ერთხელ
აყვავებდეს ქალაქები და ციხე-სიმაგ
რები ეხლა ნანგრევებს წარმოადგენ
დენ. აჩამც თუ სოფლის ხალხი, დი
დის ქალაქების მცხოვრებნი და ჯე
რედ კადევ დიდის მამულის პატრონ
თავად - აზნაურობაც კი სიოპიბიშ

იყო ჩატარდნილი და კულტურული
თითქმის აღრიცხვის არა ეტყობოდა-რა.
მხოლოდ ამ ხაუკუნის ნახევრიდამ
მიანებეს ქრისტენებმა თავი უქმდი
ცხოვრებას და ახლის კულტურის
შექმნას ცდილობენ. განათლების
მომხრეთ მრავალი თანამედროველი
იშვინებს და უწდათ ქართველ ხალხს
ახლო გზა გაუკალონ. ამ ცდას შემ-
წევბას აძლევს მოგონება უწინაე-
ლის დიდებისა, რომელიც ხალხის
გულიდამ ჯერ კიდევ არ ამოღებუ-
ლა.

„შეძლებულმა ნაწილმა საზოგად
დოებისად მხოლოდ გარეგანი სახე
მიიღო განათლებისა, მაგრამ უფრო
მოვიქტებულთათვის ეს გარეგანი და-
ფერება არა კმარიდა და ამიტომ ცდი-
ლობენ იგინი ხალხის წინ-სვლა ნა-
ციონალურს ნიადაგზედ დამყარონ.
იქ შესდგა ერთი საზოგადოება ხალხ-
ში განათლების გასაურცელებლად და
მისგან დაწესებულმა სკოლებმა და
გამოცემულმა პედაგოგიურმა წიგნებ-
მა შესანიშნავი ნაყოფი გამოიძე-
ქანივე ცდილობენ უმაღლესის სწავლ
ლის გავრცელებას და შეუნიტების
შედებას, სთარგმნიან საუკეთესო თხზუ-

